

Már 1898-ban mozgalom indult Kőlcsey Ferenc kallódó bútorainak összegyűjtésére. A korabeli sajtó tudósítása szerint több lap felszólalt, hogy „Kőlcsey Ferencnek már meglévő bútorait, melyek a Szatmár megyei Cseke községben elszórtan egyes családok birtokában vannak: gyűjtsék össze s helyezték el méltó helyen, talán a Nemzeti Múzeumban. Meg van a költő íróasztala is, amelyen a Himnuszot írta. Az asztal kőlcsei Kende Béla országgyűlési képviselő tulajdonában, akit a költőhöz rokoni kötelék fűz. Továbbá ott van a költő karosszéke, amelyben betegen üldögélt, s több más bútoradarbja. A szatmári Kőlcsey-Kör már lépéseket tett, hogy az ereklyéket megszerezze.”³

Hatvan évvel ezelőtt szatmári diák koromban a Református Gimnázium földszinti Kőlcsey-emlékszobájában láttam a fehérre festett fenyőfa íróasztalt, amely nagyon hasonlított a Surányi rajzán megörökítettéhez.

Kende Lajos unokájának, Kende Dzselmának (1877–1965) emlékezete szerint a könyvtár polcait nagyapja vásárolta meg, s gyermekkorában még használták spájsz telársznak. Ki tudja, hova lettek azóta?

Karosszékét nemrégén vásárolta meg a Petőfi Irodalmi Múzeum. Kőlcsey néhány emléktárgya (tintatartó, porozó és borotva) ugyancsak Kőlcsey Erzsébettől került a csekei emlékszoba gyűjteményébe.⁴

Scheiber Sándor

ARANY JÁNOS LEVELE BALLAGI MÓRHOZ

Arany János egy levelét Ballagi Mórhoz 1855. május 16-ról kiadtuk egy negyedszázaddal ezelőtt (ItK 1957. 99–101). Ugyanonnan való ez is: Ballagi Aladár gyűjteményéből. Innen jutott Vasberényi Gézához, majd Borda Lajoshoz s tőle az én birtokomba. A címzett Ballagi Mór. Ő volt az ág. hitv. és helv. hitv. orsz. árvaegylet elnöke és történetírója (Zoványi Jenő: *Magyarországi protestáns egyház-történeti lexikon*. 3. javított és bővített kiadás. Szerkesztette: Ladányi Sándor. Bp., 1977. 41.). Egy vidéki özvegyasszony fiát szeretné Arany bejuttatni az árvaházba (ő *árva intézetet* ír). Utal Ballagival való találkozásaira az Akadémiában (I. Arany János ÖM. XIV. Kiadta: Gergely Pál. Bp., 1964. 758. s. v. Ballagi Mór).

Arany az Akadémia domború fejlécével ellátott, kettébe hajtott papíron írja levelét. Méretei: 14 × 23 cm.

Igen tisztelt barátom,

Egy vidéki szegény özvegy – ismerősöm – utasítást kér tőlem, miképp juttathatná be ő a fiát a pesti protestáns árva intézetbe. Miután ennek, úgy hallom, te vagy az elnöke, kérlek, légy szíves nekem pár sorban megírni (ha ugyan nincs remény veled közelebb az Akadémiában találkozhatnom), a mit én e tárgyban nem tudok, én pedig épen semmit sem tudok. Jelesül:

1. Felvétetnek-e vidékiek?

2. Hány éves korban és hány éves korig tanulhatnak ott?

3. Általában mit kell tennie, a ki fiát oda felvétetni akarja? Van-e hely? és mikor lehetne folyamodni? stb.

Magamnak sem kellemes, ilyen dolgok után kérdezősködni, de a vidéki nép azt hiszi, hogy itt Pesten egyéb dolgunk sincs, mint az ő megbízásait végezni.

Kérem becses válaszodat.

Bpest 1874 január 29.

igaz tisztelő
Arany János

Még egy, Ballagihoz küldött akadémiai papírselet is van kiadatlanul az egykori Ballagi Aladár-gyűjteményben.

³ *Kőlcsey Ereklyék* Vnapi U. 1898. 14. sz. 232.

⁴ *Kőlcsey-emlékek nyomában* Itan II/3. 1956. 66.